

Notitie

Inschatting van het risico op falen van een eenschots stroomstootwapen (SSW) bij operationele toepassing in de pilot voor de BPZ

Inleiding/ vraagstelling

In deze korte notitie wordt een antwoord op de vraag gegeven in hoeverre het risico op falen van een enkelschots SSW in het kader van de pilot voor de BPZ een aanvaardbare norm overschrijdt. De inschatting en validatie van dat risico is gebaseerd op documenten, meningen van enkele Nederlandse ervaringsdeskundigen en de materiekennis van de opsteller van deze notitie.

Beschouwing

SSWs zijn al bijna twee decennia wereldwijd in gebruik bij politieorganisaties. Ondanks deze grootschalige invoering van het middel is er nog steeds discussie over en kritiek op de wijze van hun toepassing en over hun effectiviteit. Een SSW is ontworpen om een verdachte instantaan weerloos te maken. Toch blijkt dat het beoogde effect in de praktijk in sommige gevallen uit te blijven. Als de betrouwbaarheid van het SSW door de gebruiker en de organisatie in twijfel wordt getrokken kan dit het functioneren van de politieofficier in gevaarvolle situaties onder druk zetten. Nu in Nederland de BPZ een pilot met een SSW gaat uitvoeren is het dus van belang een inschatting te kunnen maken van de betrouwbaarheid van een te selecteren type SSW. Daarvoor wordt in kort bestek gekeken naar ervaringen elders met het enkelschots SSW.

Verenigde Staten

Uit een publicatie over een Use of Force overzichtsrapport van het Los Angeles Police Department (LAPD) blijkt dat in 2015 de Taser ongeveer 1100 maal is afgevuurd. Daarvan bleek slechts 53% het beoogde effect te hebben gehad. Deze lage slagingskans heeft onrust veroorzaakt binnen het politiecorps van het LAPD, omdat politiemensen betwijfelen of het wapen zijn werk doet in de kritieke situaties waarin zij het moeten inzetten (Tribune News Service 2016, LAPD 2016).

Een andere rapport opgesteld in opdracht van het US Department of Justice vermeldt dat de Taser in 69% van de gevallen faalde bij het eerste schot, maar effectiever was bij een tweede en derde herhaling (Tri-city tribune 2016).

Australië

Een studie in opdracht van de Ombudsman van New South Wales laat zien dat bij 140 geregistreerde incidenten in 2010 in 48 gevallen (34,3%) het afvuren van de Taser geheel of gedeeltelijk ineffectief was. Daarnaast bleek in dezelfde periode dat in 556 situaties waarin de Taser werd toegepast, in 147 gevallen (26,4%) de situatie daardoor niet werd opgelost, maar met andere tactische opties (NSW Ombudsman 2012).

Verenigd Koninkrijk

Een niet vrijgegeven evaluatie rapport uit het VK gaat over een Taser pilot uit 2007 waarin de Taser in totaal zo'n 600 maal is afgevuurd. In ruim 100 gevallen werd de verdachte niet meteen uitgeschakeld, dus zo'n 17%.

Uit de bovenstaande ervaringsgegevens ontstaat een beeld dat een enkelschots SSW een behoorlijke waarschijnlijkheid heeft op falen. De faalkans varieert globaal van 1 op 6 tot 1 op 2. De oorzaken van dit falen variëren van het treffen met slechts één dart tot aan dikke kleding van de verdachte. De SSW gebruiker die zich van dit risico bewust is zal doorgaans minder kunnen vertrouwen op de effectiviteit van het wapen in bedreigende of geweldssituaties waarin een effectieve uitwerking juist in hoge mate vereist is.

Voor de Nederlandse context is van belang dat de huidige gebruikers van het SSW, de ATs, onlangs zijn overgegaan van het enkelschots SSW naar een tweeschots SSW. Die keuze is gemaakt om met de beschikbaarheid van het “herkansende” tweede schot de kans op falen bij een gewapende interventie zo klein mogelijk te maken. Hoewel bij een enkelschots SSW bij falen de cartridge handmatig vervangen kan worden, is de tijd die daarvoor beschikbaar is in veel situaties te kort. Gezien het bredere repertoire aan beoefende geweldsopties en het hoog ontwikkeld optreden in teamverband bij de ATs kan het falen van het SSW juist gemakkelijker tactisch opgevangen worden dan naar verwachting bij de BPZ het geval zal zijn. In dit verband is het van belang te onderstrepen dat het SSW een relatief zwaar less-than lethal gewelddmiddel is en de inzet ervan bij falen een escalerende potentie heeft.

Conclusie

De bevindingen uit de ervaringen met enkelschots SSWs elders ter wereld laten zien dat enkelschots SSWs een aanzienlijke faalkans opleveren tijdens operationele inzet. De conclusie is daarom gerechtvaardigd dat voor het SSW beproeving voor de BPZ de faalkans van het enkelschots SSW een ongewenst risico oplevert. Dit risico betreft daarmee niet alleen de individuele BPZ-er en mogelijk ook de verdachten, maar tevens de uitkomst van het pilot project als geheel. De keuze van de ATs om tot een tweeschots SSW over te gaan onderstreept dit nog eens.

Deze notitie is opgesteld door Art10-2E, extern onderzoeker in het LtLW onderzoeksproject.

Referenties

Tribune News Service (1 April 2016), *Tasers often don't work, review LAPD incidents find'* <http://www.staradvertiser.com/2016/04/01/breaking-news/tasers-often-dont-work-review-of-lapd-incidents-finds/>

LAPD (2016) *2015 Use of force year-end review* (Report NR16078aa)

Verwijzing naar rapport op http://www.lapdonline.org/home/news_view/60260

Tri-city tribune (2016) *Tasers-not-always-100-percent-effective*

<http://www.tricitytribuneusa.com/tasers-not-always-100-percent-effective>

Ombudsman New South Wales (2012) *How are Taser weapons used by the NSW Police Force?* A Special Report to Parliament under s. 31 of the Ombudsman Act 1974.

CAST (2010) *Taser trial comprehensive report*

Niet vrijgegeven rapport uit VK dat in mei 2016 is ingezien door opsteller van deze notitie.